

THE THEME OF WOMAN IN MUGLA FOLK SONGS

Tarkan YAZICI *

* Doç. Dr. Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü

E-mail: tyazici@mersin.edu.tr

Copyright © 2019 Tarkan YAZICI. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

ABSTRACT

This study aims to determine the themes of woman existing in Mugla folk songs. Literature is reviewed and archives, books, articles, symposium statements, publications, dissertations that are related to research topic, are investigated in this descriptive study. The research data is categorized through the use of content analysis and frequency analysis and it is evaluated under two categories, concepts which arouse positive and negative feelings. This study concludes that themes of woman which are mostly found in folk songs are, overpraising of beloved, longing for beloved, considering woman as a sex object, revealing the pangs of love and woman abuse.

Keywords: Mugla, Mugla folk songs, woman, theme.

MUĞLA TÜRKÜLERİNDE KADIN İMAJI

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Muğla türkülerinde yer alan kadın temalarının belirlenmesidir. Betimsel bir araştırma olan bu çalışmada literatür taraması yapılmış, araştırma konusu ile ilgili arşivler, kitaplar, makaleler, sempozyum bildirimleri, yayımlar, tezler incelenmiştir. Araştırmanın verileri, içerik analizi ve frekans analizi tekniği kullanılarak kategorize edilmiş olup olumlu ve olumsuz duygular uyandıran kavramlar altında iki kategoride değerlendirilmiştir. Çalışmada, türkülerde en çok yer alan kadın temalarının sevgiliye methiye-övgü-özlem, kadının cinsel obje olarak görülmesi, aşk acısının duyulması ve kadın istismarı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muğla, Muğla türküleri, kadın, tema.

1. GİRİŞ

Türküler, halkın sözlü geleneğinden doğan, gelişen ve sosyal yaşamdan izler, çeşitli mesajlar taşıyan duygu ve düşünce aktarımını sağlayan şiirlerdir (Boratav, 1981). Diğer bir ifadeyle ise doğumdan ölüme kadar yaşanan ve iz bırakmış tüm olayları dile getiren, sevinçli/üzüntülü zamanlardaki coşku ve heyecanı yansıtan, anonimleşen manzum ürünlerdir (Balkaya, 2013). Bu ürünler aynı zamanda dönemin önemli tarihi belgeleri niteliğindedirler (Bayram, 2015). Çünkü yaşanan toplumun aynası olan türkülerde toplumda yaşananlar tüm çıplaklığıyla gözler önüne serilmektedir (Önal, 2013).

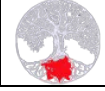
Türkülerde ana, sevgili, bacı olarak yer alan kadınlar evlenme aşamasında sürekli engellerle karşılaşılır; başta aile engeli olmak üzere çevre engeli ve daha birçok engelden dolayı sevdiğine kavuşamazlar ya da kendilerine aşık olan erkeklerin de acı çekmelerine sebep

olurlar. Ailelerin evliliğe engel olması, sevenleri zor durumda bırakmakta, sevgilileri türlü türlü yollar aramaya yöneltmektedir. Hatta bu uğurda canlarından bile olmaktadır (Önal, 2013). Kadın-erkek ilişkilerinin konu olduğu türkülerde, cinsiyet faktörünün yarattığı karşılıklı/karşılıksız duygular ve bunların kişilere yaşattığı olaylar şekillenmektedir. Türkülerde, kadın genellikle aşkı ve sevgisi ile var olabilen, çoğu zaman sevdiğine kavuşamayan, onun ardından kavuşmak için gözyaşı dökten ve sevdiğini daima bekleyen biri olarak karşımıza çıkar. Başkası tarafından verilen kararı uygulayan/kaderin getirdiklerine razı olan kadın, devinim açısından pasif bir konumda görünür. Türkülerin büyük bir kısmında âşık olunan kadın; sevdiği erkeğe aşk acısı yaşatır, sadakatsiz ve vefasız âşıktır, gönül eğlendiricidir, cinsel yönden çekicidir, terkedilendir, kaderine boyun eğendir ve âşıkları ayıran annedir (Mirzaoğlu, 2010).

Görüldüğü üzere eril söylem tarafından ötekileştirilen, gerek cinsiyet gerekse sosyal statü bağlamında ikinci konuma itilen varlık olarak kadın ve kadın temaları daha sonraları kadınlara doğal ve yapısal özelliklerinin bir sonucuymuş gibi yansıtılmaktadır. Erkek ağızlı türkülerde, erkeklerin adeta kendi aralarında oluşturdukları kadın imgeleri ağırlıklı olarak kullanılmaktadır. Başka bir ifadeyle kadınlar bilhassa dış güzellik özellikleri sırasıyla sayılıp bunlara vurgu yapılan, cilveli, oynak, erkeğin gönlünü hoş tutmakla görevli kimseler olarak betimlenmektedir. Bu durum eril egemen söylemli olan yazın ve nazımda bilhassa türkülerde karşımıza çıkmaktadır. Eril egemen söylem ile gelenekten kaynaklanan meşruluğun arkasına sığınan erkek her türlü gerçek/gerçek olmayan, olmasını arzu ettiği durumları türkü yollu mesaj ile gelenek içerisine aktarmaktadır. Bu açıdan bakıldığında edebi metinlerde erkeğin dili ile kadının bedeni arasında bir ilişki olduğu söylenebilir (Erdal, 2011). Tarih boyunca kadın, erkeğin ötekileştirilmiş, kendi özneliğinden yoksun bırakılmış, kendisi özgür olmamakla birlikte, üzerinde istenildiği gibi konuşulan bir nesne konumuna dönüştürülmüştür (Berktaş, 1997). Yeni doğmuş bir çocuğun biyolojik cinsiyeti olmasına karşın henüz toplumsal cinsiyeti bulunmamaktadır. Toplum, çocuğun önüne cinsiyete uygun kurallar-şablonlar/davranış modeller dizisi koyar. Kadınlığın ve erkekliğin öğrenilmesinden itibaren, ataerkil toplum normları aracılığıyla kadın ve erkeğin kendini sunum biçim-rolleri, davranış kalıpları, tavırları, giyim şekilleri birbirlerinden ayrılmış, bireyden sıyrılan cinsiyet kavramı farklılaşmış ve toplumsal bir anlam kazanmış; hemen hemen her ataerkil toplumda kadının aile ve toplum içindeki rolü her zaman çocuk bakımı-doğurganlık ile bağlantılı olarak ele alınmış; toplum tarafından kadının biyolojik özelliklerinden dolayı erkek ile eşit olamayacağı fikri kabul görmüştür (Aydın, 2010; Doğramacı, 1982; Ozankaya, 1994).

Türkülerde yer alan kadın temalarının toplumun belleğindeki kadın imajlarının yansıması olduğu düşünüldüğünde kadın ve erkeğin toplumsal cinsiyet rollerinin toplum içindeki konumlarının belirlenmesinde türkü metinlerinin etkili olduğu ve toplumsal olaylar ya da olguların ait olduğu ulusun türkülerine de yansıdığı görülmektedir (Erdal, 2011). Toplumun aynası olan türkülerin kadının kendi dünyasını-kadınla ilgili söylemleri barındıran kaynaklar olmasından ve genel olarak bir milletin ortak duygu-düşüncelerini, üzüntülerini, sevinçlerini ve coşkularını yansıtmışından ötürü araştırmada Muğla türkülerinde kadının durumu, algılanışı, özellikleri, duygusal tutum-davranışları, toplumsal rolü ve işlevleri üzerinde durularak kadın temaları tespit edilmeye çalışılmıştır.

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmada kullanılan veri toplama aracı ve veri analizleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

2. 1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, bir durum tespiti yapmak, bir durumu aydınlatmak, standartlar doğrultusunda değerlendirmeler yapmak ve olaylar arasında olası ilişkileri ortaya çıkarmak için betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır (Çepni, 2009).

2. 2. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada literatür taraması yapılmış, araştırma konusu ile ilgili arşivler, kitaplar, makaleler, sempozyum bildirimleri, yayınlar, tezler incelenmiş, kadın temasının yer aldığı aşağıda yer alan 68 Muğla türküsü tespit edilerek olumlu ve olumsuz duygular uyandıran kavramlar biçiminde incelenmiştir.

SIRA	TÜRKÜ ADI
1.	A Alaylar A Bulaylar
2.	Adem Gardaş Dedim (Naimem)
3.	Ak Ördek Çayda Yüzer
4.	Akpınar'ın Taşları
5.	Al Gömleğim Dört Enden
6.	Aliverin Benim Barutuma
7.	Aliverin Sandığımdan
8.	Allan Kavağı'nda Zincirli Kuyu
9.	Arabaya Taş Koysam
10.	Aşağı Yoldan Çıktı Bayrağın Ucu
11.	Atiye'min Bahçesinde Tuz Taşı
12.	Atladı Geçti Eşiği
13.	Bağlamasını Çalar Gelir Elleri
14.	Bahçeye Kurdum Salıncak
15.	Ben Susadım Sular İsterim
16.	Beşparmak'tan İnmem Ben
17.	Bir Emmim Vardı
18.	Bir İncecik Yolum Gider Serez'e
19.	Bodrum Hâkimi
20.	Cemilem (Gaydırı Gubbah)
21.	Çay Başına Yar Geliyor
22.	Çil Horoz (İbiği Var Cicim Gibi)
23.	Çüçenler Evinde Bir Çitim Üzüm
24.	Dağ Başında Değirmen
25.	Dağların Meşesi Gönüm
26.	Demirciler Demir Döver Tuncolor
27.	Deniz Üstü Köpürür
28.	Djivaeri (Tzivaeri)
29.	Ekinler Ekilirken
30.	Eli Elekli Gelin
31.	Evler Kuşu Yuva Yaptı Başıma
32.	Evleri Var Haneyli
33.	Evli Dali Mevlut Ayı
34.	Eyyübüm Zeybeği
35.	Ferahi'dir Kızın Adı
36.	Gelinim Kına Yakalım
37.	Gergefin Üstünde Pullar
38.	Getirin Geline Kına Yakalım
39.	Getirin Kına Yakalım
40.	Gidene Bak Gidene
41.	Göründü Mü Dömbereğin Yolları
42.	Gündüz Beyim Havalarda Uçuyor
43.	Hanım Sermiş Saçlarımı Gerdana
44.	Hasır Altı Karınca
45.	Haydindik Forazın Kanına
46.	Hayıtlı'dan Çıktım
47.	Humu Kuşu Yuva Yaptı Başıma
48.	İnce Memed
49.	Karadır Pencerecim Camları
50.	Karanfil Oylum Oylum (Ninni)
51.	Karlı Dağda Kar Kalmadı
52.	Karyolamın Demiri
53.	Keklik Miydin Daştan Daşa Sekecek
54.	Kerimoğlu Efem İnip Gelir İnişten
55.	Kestaneyi Kavurdum
56.	Kınık'ın Alt Yanı Bostan
57.	Kızım Uysun Eve Uysun
58.	Mehmet Çavuş
59.	Merdanesin Hanım Zülfe'm
60.	Ne Uyursun Uyursun
61.	Oğlan Oğlan Olasın
62.	Oğlum Oğlum Hop Oğlum
63.	Ormancı
64.	Ovalardan Geçelim
65.	Ördek Suya Dal Da Gel
66.	Pek Yokuşmuş Cavırsar'ın Yolları
67.	Pek Yokuşmuş Gavur Asar'ın Yolları
68.	Raflara Koydum Fincanı

2. 3. Verilerinin Analizi

Elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. İçerik analizinde temel amaç elde edilen verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşabilmektir. Bu nedenle elde edilen veriler önce kavramsallaştırılmalı, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmeli ve buna göre veriyi açıklayan temalar saptanmalıdır. Dolayısıyla içerik analizi aracılığıyla elde edilen veriler tanımlanmaya ve verilerde bulunabilecek gerçekler saptanmaya çalışılır. Birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve anlaşılacak bir biçimde düzenleyerek yorumlamak içerik analizinin temelidir. Elde edilen veriler; çalışmanın geçerlik-güvenirliğinin artması, yanlılığın azaltılması, verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan tema/kategoriler arasında karşılaştırma yapılabilmesi ve sonuçların daha sonra anket gibi araçlarla daha geniş bir örnekleme ulaşılarak tekrar sınanabilmesi için, içerik analizi türlerinden frekans analizi ile sayısallaştırılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, Muğla türkülerinde yer alan kadın temaları ile ilgili olarak elde edilen bulgular tablolar halinde gösterilerek alt başlıklar halinde analiz edilerek yorumlanmıştır.

Tablo 1: Olumlu Duygular Uyandıran Kavramlar

Tema	Alt Temalar	Söylemler
Olumlu Duygular Uyandıran Kavramlar	Sevgiliye Methiye-Övgü-Özlem	Al yanaklı
		Fidan boylu
		Kömür gözlü
		Esmer yar
		Nazlı yar
		İnce belli
		Üzüm asması
		Sarı yar
		Tığ kirpikli
		Mah cemel
		Ela gözlü
		Şerbet dudaklı
		Kara kaşlı
		Hoş kokulu
		Gonca gül
Uzun boylu		
Kibar		

Tablo 1'e göre olumlu duygular uyandıran kavramlar ana temasında sadece *sevgiliye methiye-övgü* alt temasına rastlanmış ve bu alt tema incelendiğinde kadının fiziksel özellikleri ile ön plana alındığı ve sevginin anlatılmasında kadının güzelliğinin, cazibesinin dile getirildiği görülmektedir. Alt tema ile ilgili kadın temasının metinleştigi örnekler şöyledir:

Sevgiliye Methiye-Övgü-Özlem:

“Yansın yansın şu yaylanın bostanı

Sarı ela gözlü yâri göreceğim geldi

Beklesin incecik belli” (Sarı Gülüm Var Benim)

“Ardıç arasında biten budaklar

Şeker şerbetine dönmüş dudaklar

Ardıç arasında biten mavnalar

İnce de belli kız doğurmuş analar” (Şu Çavdır'ın Hanları)

Tablo 2: Olumsuz Duygular Uyandıran Kavramlar

Tema	Alt Temalar	Söylemler
Olumsuz Duygular Uyandıran Kavramlar	Kadının Cinsel Objeleri Olarak Görülmesi	Al yanaklı meze Yeşil çimen üstünde kızışmak Dişlerimi değirmem Üçte almam odama Sarılalım yatalım Saçları gerdanda Salına salına Peştamalı kırmızı Gerdanı benli Yörük yosma Dilber
	Aşk Acısı Duyma	Doyamadım sana Aklım perişan Tez usandın sen benden Kör olası gurbetlik Yar yoluna ölüyorum Karyolamın bir tarafını boş koysam Gitme bir gece daha kal Günlerimi sen başıma yıl ettin Al beni içeriye Sardım sardım eller aldı Şimdi kızlar oğlanlardan zampara Orta boylum kör olsun İnsan sevdiğine yana yana kül olur Şimdi kızlar oğlanlardan çok usta Yar yüzüme bakmaz oldu Yolladığı karanfil kokmaz oldu Eli elekli gelin Hain yürekli gelin Yılana bak yılana, kıvrım kıvrım dolana Kız verem ettin sen beni Eller seviyor seni Gül benzim soldu, senin ardına düşeli Ben de Allah kuluyum Mevlam sabırlar versin, benim gibi gizli sevda çekene Efkârın nedir söyle Şu dağlarda bir kecliğe vurgunum Öpsem koksam bir kerecik kana kana Elma verdim geline, gelin almaz eline Düşmüş sarhoş eline O yar benim olmazsa, öldürürüm kendimi Senin için yandığımı, gözlerimden bilsene Sen ellerin olursan, ben nereye giderim Hem gelir hem naz eder Ben bir güzel uğruna, kuruyup gazal oldum Dağlarda geze geze, oldum ben geveze Kimseler düşmesin, arsıza edepsiz Oluyor kız gelin oluyor Sararıp solacaksın Kızın beni aldattı, başındaki yazmayla Benim yârim, hem dinsiz hem imansız Ben o kızın, kaşına da gözüne de vuruldum Gavurun kızı

Kadın İstismarı

İçinizde bir güzel var onu isteriz
 Bu yar benim olacak
 Güzel, yürüyüşünden belli olur
 Bir kutu lokum az mıdır
 Bahçesine girenler, ah şu başına gelenler
 Bir yosmayı ben kendime yar ettim
 Benim olur sandım ben
 Kendi malım sandım ben
 Haydi hop de, nasıl edelim bu işi
 Çay başına yar geliyor, basma da fıstan dar geliyor
 Gız biz seni yedik mi
 Saat kaçta yanına geleyim
 Ben senin oyunlarına yangınım
 Oynever de bir kerecik göreyim
 Benim yarım küçüçüktü büyüdü
 O yar benim
 Aşının başında dursun, eşinin yanında dursun
 Ay geçip yıl devrilip, sen benim olacaksın
 Güzellerin içinde, bir tanesi seçilir
 Güzelimin bir geceliği bir altın

Tablo 2’de olumsuz duygular uyandıran kavramlar ana temasının kadının cinsel obje olarak görülmesi, aşk acısı duyma ve kadın istismarı alt temalarından oluştuğu görülmektedir. Alt temalar ile ilgili kadın temasının metinleştigi örnekler şöyledir:

Kadının Cinsel Objeye Olarak Görülmesi:

“Bir incecik yolum gider Serez'e

Hanım sermiş mendilini kireze

Yok mu bize al yanaktan bir meze” (Bir İncecik Yolum Gider Serez'e)

“Cemile'min geçtiği dağlar meşeli

Beş yıl oldu senden ayrı düşeli

Haydi hop de Cemilem nasıl edelim bu işi

Yeşil çimen üstünde kızıştırıverelim cünbüşü” (Cemilem)

Aşk Acısı Duyma:

“Eli elekli gelin

Basma yelekli gelin

Selam vermeden geçti

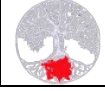
Hain yürekli gelin (güzelim)” (Eli Elekli Gelin)

“ Karyolamın demiri

O yar benim değil mi

O yar benim olmazsa

Öldürürüm kendimi” (Karyolamın Demiri)

Kadın İstismarı:

“Evvel ona yandım ben (haydah güzelim)

Benim olur sandım ben (haydah güzelim)

Kendi malım sandım ben” (Beşparmak'tan İnmem Ben)

“A meleğim meleğim

Saat kaçta yanına geleyim

Ben senin oyunlarına yangınım

Oynever de bir kerecik göreyim

Güzelimin bir geceliği bir altın” (Hasır Altı Karınca)

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bütün kültürlerde etnomüzikologlarca, halk şarkısının belli bir kültüre ya da topluma aitlik özelliği temel kabul olarak benimsenmiş, incelenecek alanın daha küçük birimlere ayrılması suretiyle, belirli kültür çevrelerine mahsus olan türkülerle, bu türkülerin doğduğu ve icra edildiği topraklarda yaşanan kültür arasında organik bir bağ kurma yolunda çeşitli çalışmalar yapılmıştır (Mirzaoğlu, 2001). Bu çalışmada yöresel olarak türkülerde kadın figürünün nasıl değerlendirildiğine ilişkin sonuçlar elde etmeye odaklanılmıştır. Çalışmada incelenen türkülerde kadına ilişkin övgü veya yergilerin ifadesi bağlamında kuşaklararası bir anlayışın ve iletişimin gerçekleştiğini belirtmek mümkün görünmektedir. Müziğin felsefi ve estetik boyutunu tartışarak, onun insan için taşıdığı anlam ve işlevi üzerinde duran felsefe alanı araştırmacıları müziğin başlıca rolünün, belli bazı duyguların ifade edilmesi olduğunu kabul ederek, müziğin insanlar üzerinde yarattığı etkinin yalnızca ezgi, armoni ve ritimden oluşan müzik formundan kaynaklanmadığını, aynı zamanda tecrübenin kendisiyle ilgili olan bu etkinin, gerçekte, müziğin bağlamıyla ortaya çıkabileceğini ileri sürmektedirler (Mirzaoğlu, 2001). Dolayısıyla türküler, yöre kimliğinin ortaya çıkışı, korunması ve aktarılmasında da önemli bir role sahiptirler. Çalışmada, türkülerde en çok yer alan kadın temalarının sevgiliye methiye-övgü-özlem, kadının cinsel obje olarak görülmesi, kadın istismarı ve aşk acısının duyulması olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Olumlu duygular uyandıran kavramlar temasının sevgiliye methiye-övgü-özlem alt temasında bulunan on yedi söylemin kadının fiziksel görünüşü ve bu görünüşün sevende oluşturduğu imgeler olduğu dikkat çekmektedir. Erdal (2011)'a göre erkeğin sevdiği/hošlandığı kadını seçme, geriye ise bu karara saygı duymak zorunda olan bir kadının var olma imajı türkülerde görmek mümkündür. Türkülerde toplumsal bir kabullenme olarak doğal bir davranış gibi âşık, seveceği kızı güzellerin arasından seçmekte, kadın fonksiyonelliğini yitirip, salt cinsel nesneye dönüşmektedir. Olumsuz duygular uyandıran kavramlar temasının alt temalarında yer alan söylemler kadın istismarı ve kadın haklarının göz ardı edilmesi yönünde öne çıkmaktadır. Söylemler, on dört-on beş yaşındaki kız çocuklarının cinsel obje olarak görüldüğünü ortaya çıkarmaktadır. On beş yaşında ergenliği henüz tamamlamamış bir genç toplumsal kültür ortamında evlenilecek yaşa gelmiş olarak yorumlanmaktadır. Özellikle kırsal bölgelerde on beş yaşına girmiş kızlara görücüler gitmekte, çeşme başlarında beğenilen, gözde kızlar haline gelmektedirler. Diğer yandan türküler uzun yıllar dillerden dillere aktarılan sözlü kaynaklar olması nedeniyle tamamen günümüz toplum anlayışını yansıtan unsurlar olarak da değerlendirilmemelidirler. Günümüz Türkiye'sinde on beş yaşında bir genç kızın evliliğinin genel olarak hoş karşılanmadığını da belirtmek gerekmektedir. Ancak buna rağmen böyle bir anlayışın varlığından da söz etmek mümkün görünmektedir. Dolayısıyla türkülerin tarihsel açıdan da

değerlendirilmeleri ileride yapılacak çalışmalar için söz konusu olabilecektir. Erkek ağızlı söylenen türkülerde erkek metaforlar aracılığı ile sevdiği kadınla cinsel birliktelik yaşamak istediğini anlatmaya çalışmaktadır. Türkülerde on üç veya on dört yaşlarında olan genç kız artık evlenilecek yaşa gelmiş sayılmakta ve kadın olarak görülmektedir. Bu durum ise toplumsal baskılardan ve ahlak yargılamalarından ötürü türkülerde metaforlar aracılığı ile dile getirilmektedir. Kadınlar her edebi türde olduğu gibi türkü metinlerinde de toplumsal cinsiyet ayırımına maruz kalmakta, kadının bedeni cinsel bir obje olarak görülmektedir. Mesaj iletme vasıtası olarak türküler aynı zamanda kişilerin açıkça söyleyemediği düşüncelerinin de toplumsal iletisi vazifesini görmektedir (Erdal, 2011). Buna benzer olarak Yazıcı, İzgi Topalak ve Oktan'ın (2017) ve Yazıcı'nın (2018) çalışmaları da Diyarbakır ve Adana türkülerinde kadınlara cinsel obje olarak bakıldığını ve kadınların istismara uğradıklarını ortaya çıkarmıştır. Yine İstanbullu ve Göher Vural'ın (2017) çalışmasında da kadının türkülerde en fazla sevgili rolünde yer aldıkları, çok eşlilik, çocuk sahibi olamamak, isteği dışında evlendirilmek, başlık parası-aldatılma-şiddet gibi durumlarla da karşı karşıya kaldıkları ortaya saptanmıştır.

Tüm bu sonuçlar doğrultusunda; toplumun, toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili olumsuz/gelenekselci yaklaşımlarının farkına varabilmeleri için konu ile ilgili sempozyum/panellerin düzenlenmesi; "toplumsal cinsiyet" adı altında derslerin ilkokuldan itibaren müfredat programlarında yer alması; özellikle anne ve babaların önemli bir değişken olarak toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin yargıları, tutum ve davranışlarının incelenmesi önem taşımaktadır. Diğer yandan kadının istismar edilmesine ilişkin hukuki düzenlemelerin de önemli bir gereklilik olduğunu vurgulamak önemli görülmektedir. Ayrıca Türkiye'deki tüm illere ait türkü metinlerinde yer alan kadın temalarının kategorilere ayrılarak ve tarihsel süreç içerisinde incelenmesi sonucunda ülkenin bölgesel olarak toplumsal cinsiyet yaklaşımını da görüntülemek mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

- Aydın, E. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algısı: Hacettepe Üniversitesi Mühendislik ve Edebiyat Fakültesi Örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Balkaya, A. (2008). Kerem İle Aslı Hikâyesinde Kerem'in Sevgili Tasvirleri Üzerine İnceleme. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1 (4), 89-101.
- Bayram, S. (2015). Sevdalinka ve Türkülerde Sevgili ve Aşk Algısı. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8 (41), 112-119.
- Berktaş, F. (1997). Kadınların Gündemi (Derleyen: Necla Arat). Tanımlanması Serbest Bir Nesne, Say Yayınları, İstanbul.
- Boratav, P. N. (1981). 100 Soruda Halk Edebiyatı. İstanbul: Gerçek Yayınevi, İstanbul.
- Çepni, S. (2009). Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş (4. Baskı). Trabzon: Kişisel Yayınlar.
- Doğramacı, E. (1982). Türkiye'de Kadının Dünyası ve Bugünü. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Erdal, T. (2011). Erkek Ağızlı Türkülerde Kadın İmajı. Folklor/Edebiyat, 17(65), 37-52.
- İstanbullu, S. ve Göher Vural, F. (2017). Sayısal Veriler Işığında Türkülerde Kadın. Konya: Eğitim Yayınevi

Mirzaoğlu, F. G. (2001). Türkülerin İşlevleri ve Zeybek Türküleri. *Türkbilig*, 2, 76-91.

Mirzaoğlu, F. G. (2010). Lirik Türkülerde Kadın Tipleri. *Türkbilig*, 127- 164.

Ozankaya, Ö. (1994). *Toplumbilim*. İstanbul: Cem Yayınevi.

Önal, G. F. (2013). Orta Anadolu Türkülerinde Kadınlarımız, Aile ve Kadın Sempozyumu, *Kırıkkale*, 35-45.

Yazıcı, T., İzgi Topalak, Ş. ve Oktan, V. (2017). Diyarbakır Türkülerinde Kadın Teması. *Uluslararası Diyarbakır Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Diyarbakır: T.C. Diyarbakır Valiliği Kültür Sanat Yayınları: 18, 793-806.

Yazıcı, T. (2018). Adana Türkülerinde Kadın Teması, *Artıbilim: Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (1), 21-38.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.